

INHEEMSE BEWONERS MOETEN EERST HUN VERZUCHTINGEN KUNNEN UITEN

Bouw stuwdam Belo Monte stilgelegd

16 AUGUSTUS 2012 OM 03:00 UUR | Jutta Polfliet

Een federale rechtbank in Brazilië heeft de bouw van de op twee na grootste stuwdam ter wereld stilgelegd. Eerst moet er naar de lokale bewoners geluisterd worden.

‘Stop Belo Monte’ zeggen deze activisten op een aarden dam op de rivier Xingu. AFP

De derde grootste stuwdam ter wereld bouwen. Het leek de Braziliaans regering een ideaal project. Met de 11.000 megawatt energie die de dam dagelijks zou produceren, konden energietekorten in het economische groeiland worden opgevangen, en de energie zou ook nog op een milieuvriendelijke manier worden opgewekt.

Maar daar waren opposanten van het bouwwerk het niet mee eens. De dam vormt volgens hen een ecologische en sociale bedreiging voor de regio. Het project, Belo Monte genoemd, wordt gebouwd in de rivier Xingu, een zijrivier van de Amazone, midden in het tropisch regenwoud. Als de dam af is zal die een gebied van 500 vierkante kilometer in het woud onder water zetten. Milieuactivisten vrezen dat voor de bouw van de dam heel wat bomen zullen sneuvelen, de lucht vervuild zal worden en het ecosysteem door de onderwaterzetting onherstelbaar beschadigd zal worden.

Bezetten

Doordat een groot gebied onder water komt, zullen ook duizenden inheemse bewoners hun woongebied moeten verlaten. De regering heeft hun aantal op 16.000 geschat, maar sommige ngo's spreken zelfs van 40.000. Honderdvijftig van hen bezetten recent nog een van de bouwterreinen van de site gedurende drie weken, om hun rechten op te eisen.

Een federale rechter heeft de inheemse gemeenschappen nu gelijk gegeven. Hij heeft de bouw van de dam stilgelegd en die kan slechts hervat worden, als er met de bewoners overlegd is. De rechtbank merkte op dat toen het Braziliaanse parlement in 2005 zijn toestemming gaf voor de bouw van Belo Monte, ook beslist werd dat er onderzoek gedaan moest worden naar de impact van het project op het milieu. Op basis van die studie zou de inheemse bevolking nog zijn visie en bedenkingen kunnen uiten, maar dat is nooit gebeurd. Voor er wordt voortgebouwd, oordeelde de rechter, moet er nog geluisterd worden naar de lokale bewoners die door de werking van de dam worden getroffen. Als bouwbedrijf Norte Energia geen rekening houdt met het vonnis, kan het een dagelijkse boete van 250.000 dollar (zo'n 204.000 euro) krijgen. Norte Energia kan nog in beroep gaan.

‘Het is een historische beslissing voor het land en de inheemse bevolking’, reageerde Antonia Melo, van de Xingu Vivo beweging, die de rechten van de lokale regenwoudbewoners verdedigt. ‘Het is een grote overwinning die aantoont dat Belo Monte nog geen afgesloten zaak is. We zijn heel tevreden.’

Vorig jaar ging de bouw van het omgerekend bijna negen miljard euro kostende project van start, ondanks groot protest. Het biedt heel wat werkgelegenheid. Tegen het einde van het jaar zullen ongeveer 12.000 mensen aan de dam meewerken, 24 uur per dag. Tegen volgend jaar zullen dat er al 22.000 zijn. Het bouwwerk zou tegen 2019 afgewerkt moeten zijn. De Braziliaanse regering heeft beloofd tegen dan zo'n 1,2 miljard dollar vrij te maken, om de mensen die ontheemd worden door de dam te vergoeden.